Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

140 Viltforvaltning

21.05.02

Tid: 5 timer

Målform: Bokmål/nynorsk

Sidetal: 3 + framside

Hjelpemiddel: ingen

Merknader: ingen

Vedlegg: ingen

Eksamensresultata blir offentliggjort på følgende internettadresse:
http://www-bo.hit.no/af/__ Klikk Student og så eksamen

BOKMÅL

Oppgave 1

Kunnskap om kjønns- og alderssammensetning i viltbestander gir viktige opplysninger for forvaltning av mange viltarter. Med utgangspunkt i artene lirype, elg og bever,

a) hvordan kan opplysninger om kjønns- og alderssammensetning skaffes for bestander av disse 3 artene, og

b) hvordan kan opplysninger om kjønns- og alderssammensetning brukes i den praktiske forvaltningen av bestander av disse artene?

Oppgave 2

I følge viltloven har grunneieren som hovedregel enerett til jakt og fangst på sin eiendom. Samtidig er det et overordnet mål i norsk viltforvaltning å sikre allmennhetens adgang til jakt.

a) Hvordan er allmennhetens adgang til jakt sikret gjennom Viltloven av 1981 og Fjelloven av 1975?

b) Hvilke fordeler og ulemper for viltforvaltningen i Norge er tilknyttet grunneierens enerett til jakt?

Oppgave 3

En grunneier, som er opptatt av en bedre forvaltning av viltet på eiendommen sin, søker råd av deg som ekspert angående følgende viltfaglige spørsmål. Basert på dagens kunnskap, hvilke råd vil du gi vedkommende som svar på spørsmålene under?

a) Vedkommende har lest at regelmessig brenning av lyngheiene i Skottland vanligvis fører til en vesentlig økning i tettheten av hekkende lirype (red grouse) der borte. For å øke tettheten av lirype på sitt eget rypeterreng ønsker han å begynne med lyngbrenning her hjemme i Norge. Hva kan han forvente av innvirkning på rypebestanden basert på nyere forskningsresultater fra Dovrefjell?

b) Vedkommende har opplevd, under vårjakt på bever, å felle forholdsvis mange høygravide hunndyr. Hvilke tiltak kan gjennomføres for å minke sannsynligheten for å skyte gravide hunner under vårjakten?

c) Vedkommende ønsker å fôre rådyr vinterstid for å øke overlevelsen i bestanden. Hvordan kan han best gjennomføre dette tiltaket?

d) Vedkommende ønsker å legge forhold til rette for hulerugende fugler i skogen sin og samtidig drive skogen økonomisk forsvarlig. Hvordan kan han oppnå dette?

Oppgave 4

Om stoffskifte, energiomsetning og fordøyelse hos planteetere.

a) Hva mener vi med **hvilestoffskifte** og hvordan pleier man å måle det?

b) Elg og storfugl spiser mange av de samme plantearter sommer og vinter, men har til dels ganske forskjellige fordøyelsessystemer. Beskriv den anatomiske oppbygningen av fordøyelseskanalen til voksne individer av begge arter (gjerne med tegninger), og gi en kort beskrivelse av hovedfunksjonen til begge kanalenes hovedinndelinger.

c) Energien i fôret som spises av en drøvtygger er ikke fullstendig utnyttbar for dyret. Redegjør for de forskjellige former for energitap under fordøyelsesprosessen.

NYNORSK

Oppgåve 1

Kunnskap om kjønns- og alderssammansetjing i viltbestandar gir viktige opplysningar for forvaltning av mange viltartar. Med utgangspunkt i artane lirype, elg og bever,

a) korleis kan opplysningar om kjønns- og alderssammansetjing skaffast for bestandar av desse 3 artane, og

b) korleis kan opplysningar om kjønns- og alderssammansetjing brukas i den praktiske forvaltninga av bestandar av desse artane?

Oppgåve 2

I følgje viltlova har grunneigaren som hovudregel einerett til jakt og fangst på sin eigedom. Samtidig er det eit overordna mål i norsk viltforvaltning å sikre allmentas tilgjenge til jakt.

a) Korleis er allmentas tilgjenge til jakt sikra gjennom Viltlova av 1981 og Fjellova av 1975?

b) Kva for føremoner og ulemper for viltforvaltninga i Noreg er knytta til grunneigarens einerett til jakt?

Oppgåve 3

Ein grunneigar, som er oppteken av ein betre forvaltning av viltet på eigedommen sin, søkjer råd av deg som ekspert når det gjeld følgjande viltfaglege spørsmål. Basert på dagens kunnskap, kvafor råd vil du gje vedkommande som svar på spørsmåla under?

a) Vedkommande har lese at regelmessig brenning av lyngheiane i Skottland vanlegvis fører til ein vesentleg auke i tettleiken av hekkande lirype (red grouse) der borte. For å auke tettleiken av lirype på sitt eige rypeterreng ynskjer han å byrje med lyngbrenning her heime i Noreg. Kva kan han forvente av verknad på rypebestanden basert på nyare forskningsresultat frå Dovrefjell?

b) Vedkommande har opplevd, under vårjakt på bever, å felle forholdsvis mange høggravide hodyr. Kva for tiltak kan gjennomføras for å minke sannsynlegheiten for å skyte gravide hoer under vårjakta?

c) Vedkommande ynskjer å fôre rådyr vinterstid for å auke overlevinga i bestanden. Korleis kan han best gjennomføre dette tiltaket?

d) Vedkommande ynskjer å leggje forholda til rette for hulerugande fuglar i skogen sin og samtidig drive skogen økonomisk forsvarleg. Korleis kan han oppnå dette?

Oppgåve 4

Om stoffskifte, energiomsetning og fordøying hos planteetarar.

a) Kva meinar vi med **kvilestoffskifte** og korleis bruker ein å måla det?

b) Elg og storfugl et mange av dei same planteartane sommar og vinter, men har til dels ganske ulike fordøyingssystem. Skriv om den anatomiske oppbygginga av fordøyingskanalen til vaksne individ av begge artar (gjerne med teikningar), og skriv kort om hovedfunksjonen til begge kanalane sine hovedinndelingar.

c) Energien i fôret som blir ete av ein drøvtyggar er ikkje fullt utnyttbart for dyret. Gjer greie for dei ulike former for energitap under fordøyingsprosessen.